

Till
Justitiedepartementet, 111 52 Stockholm
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.17@regeringskansliet.se
Diarienummer Ju2025/02509

Alvik 7 januari 2026

Yttrande

Ds 2025:30 Migrations- och asylpakten

Sveriges kristna råds medlemskyrkor har ett stort engagemang för människor på flykt. Det bottnar i vår kristna grundsyn att varje människa är skapad till Guds avbild, lika i värde och värdighet. Den kristna tron har präglats av exilens och flyktingskapets erfarenheter och av en teologi som pekar på vikten av fred, rättvisa och rättfärdighet. Barnet har en särställning i kristen tro och barnrättsperspektivet är därför centralt. Sveriges kristna råds medlemskyrkor engagerar sig för människor på flykt både i Sverige och internationellt – i flyktingläger och i humanitära kriser. Genom systerkyrkor runt om i världen och genom ekumeniska samarbetsorganisationer finns en bred erfarenhet och en gemensam kompetensbas. Den framlagda promemorian har granskats utifrån teologiska och etiska perspektiv, och utifrån kyrkornas kallelse att stå upp för flyktingen och främlingen, och för människovärdet.

Sammanfattning av Sveriges kristna råds yttrande

- Sveriges kristna råd *erkänner vikten av* att EU har ett gemensamt system för migration och asyl, och vill betona det centrala i att ett sådant system är förutsebart och rättssäkert.
- Sveriges kristna råd *avstyrker* intentionen i promemorian att Sverige ska ligga på EU:s miniminivå vad gäller mottagande av skyddsbehövande.
- Sveriges kristna råd *avstyrker* förslaget att särskilja prövning av internationellt skydd från andra grunder av uppehållstillstånd så som synnerligen ömmande omständigheter.
- Sveriges kristna råd *avstyrker* intentionen i promemorian att Sverige i så hög grad som möjligt ska tillämpa gränsförfarande istället för asylprövning.
- Sveriges kristna råd vill *särskilt peka på riskerna* i det nya regelverket för utsatta grupper såsom religiösa minoriteter, personer med funktionshinder, kvinnor och barn och efterlyser åtgärder för att säkra rättigheter, både i screeningprocess och gränsförfarande.
- Sveriges kristna råd *vill understryka vikten av* att övervakningsmekanismen för screeningsförordningen ges tillräckliga resurser.

- Sveriges kristna råd *vill se en genomlysning och åtgärdsplan* vad gäller kollektiva asylboendens konsekvenser för barn och för jämställdhet.
- Sveriges kristna råd *avstyrker* Miniminivåutredningens förslag, som även återges i denna promemoria, om att begränsa tillgången till offentligt biträde.
- Sveriges kristna råd *anser att* det måste tydliggöras att asylsökande som söker rådgivning hos civilsamhällesorganisationer inte riskerar att drabbas negativt av detta genom att nekas offentligt biträde i överklagandeprocess.
- Sveriges kristna råd *vill betona vikten av* att civilsamhället ges access för att kunna stödja människor som söker internationellt skydd i alla delar av processen.
- Sveriges kristna råd *vill påpeka* att den omständigheten att det för närvarande pågår flera andra lagstiftningsprocesser som berör samma målgrupp gör det svårt att överblicka och analysera vilka sammantagna konsekvenser förslagen kan få om de genomförs.
- Sveriges kristna råd *är kritiska till* att flertalet av de förslag som återfinns i betänkandet hänvisar till andra betänkanden som inte är färdigberedda, såsom förslag i Miniminivåutredningen och Mottagandelagen - där remissinstanserna inkommit med kritik, vilken inte tas upp i betänkandet.
- Sveriges kristna råd *är kritiska till* den mycket korta svarstiden för denna viktiga remiss.
- I övrigt ställer sig Sveriges kristna råd bakom *yttrandet från Asylrättscentrum* som i mycket fungerar som en central resurs för kyrkorna vad gäller juridisk expertis i flykting- och migrationsärenden.

Utveckling av Sveriges kristna råds yttrande

Vi lever i en orolig tid. Demokratin är på tillbakagång på många platser i världen och respekten för mänskliga rättigheter och skydd för minoriteter urholkas. Därför är det inte förvånande att allt fler människor världen över är på flykt. I det sammanhanget ser Sveriges kristna råd vikten i att EU enas om ett gemensamt system för migration och asyl. Förhoppningen är att det ska vara förutsebart och rättssäkert. För att det ska uppnås behöver systemet stärkas på flera punkter.

När arbetet med EU:s migrations- och asylpakt inleddes 2015 fanns det en vision om ökad solidaritet och samarbete inom unionen. Det som blivit resultatet 10 år senare är snarare ett stärkt första-asyllands-princip, minskade rättssäkerhetsgarantier och svag omfördelningsmekanism. I tangentens riktning finns faran att våldet och döden vid EU:s gränser kommer att öka, att beroendeförhållandet till tredjeland ökar samt att skuggsamhällena ökar eftersom incitamenten för att ha kontakt med migrationsmyndigheter minskar när fokus läggs på repression och kontroll framför stöd och hjälp. Det är därför av största vikt att EU, och Sverige som medlemsstat, vidtar åtgärder för att stärka rättssäkerheten inom migration och asyl och inte minst stärker arbetet för demokratiutveckling och fredsbyggande runt om i världen.

Sverige ska inte lägga sig på EU:s lägstanivå

Sveriges kristna råd är *kritiska* till att promemorian inte bara föreslår hur Sverige kan uppfylla EU:s migrations- och asylpakt, utan även speglar en ambition att lägga Sverige på EU:s lägstanivå. Sökandeperspektivet saknas i konsekvensanalysen. Sveriges kristna råd är kritiska till denna minimiambition och vill snarare betona vikten av att Sverige bidrar till att möjliggöra ett rättssäkert och gott mottagande och asylprocess.

Håll ihop processer kring internationellt skydd och andra grunder för uppehållstillstånd

5.3.1 Systematiken i asylförfarandet

Utredningen föreslår att prövningsramen i ett ärende om internationellt skydd ska begränsas till frågan om internationellt skydd. Vidare bedömer utredningen att, till följd av den snäva tidsramen samt komplexiteten, bör inte sakfrågan om uppehållstillstånd på nationella grunder prövas inom ramen för asylförfarandet utan inom ramen för en separat process.

Inom ramen för dagens asylprocess prövas inte bara om den sökande har behov av internationellt skydd utan även om det finns grund för uppehållstillstånd till följd av synnerligen ömmande omständigheter dvs. om det till följd av hälsotillstånd, anpassning till Sverige eller situationen i hemlandet finns grund för att bevilja ett uppehållstillstånd. Genom denna prövning så säkerställs att inte en person utvisas i strid med Europakonventionen och barnkonventionen.

Det är dessutom mycket vanligt att det under ett ansökningssamtal samt vid en muntlig asylutredning kommer fram omständigheter som kan hänföras till synnerligen ömmande omständigheter. Sådana omständigheter kan även ha nära samband med åberopade skyddsskäl. Det är rimligt att anta att detta inte kommer förändras även om prövningsramen begränsas. Därtill torde Migrationsverket ha kännedom om omständigheter som kan utgöra grund för uppehållstillstånd genom den sårbarhetskontroll och hälsokontroll som ska genomföras i screeningprocessen.

Prövas frågan om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter i en separat parallell eller överlappande process medför det sannolikt en ökad administration och en längre total handläggningstid. Därutöver skulle det sannolikt innebära ökad otydlighet och osäkerhet för den enskilde individen.

Sveriges kristna råd *anser* att frågan om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter även fortsatt bör prövas i samband med frågan om internationellt skydd för att säkerställa att Sverige inte bryter mot konventionsåtaganden.

Prioritera asylprocess framför gränsförfarande

5.3.17 Gränsförfaranden

Sveriges kristna råd oroar sig särskilt för att skyddet för minoriteter och utsatta grupper riskerar att urholkas. När personer från länder varifrån färre än 20 % beviljas internationellt skydd automatiskt hamnar i ett gränsförfarande istället för en asylprocess, riskerar detta att osynliggöra situationen för sårbara minoriteter, inte minst religiösa minoriteter och personer med funktionshinder.

I avsnitt 18.12 konstateras att "EU:s migrations- och asylpakt kan få flera konsekvenser för jämställdheten. Kvinnor och flickor söker ofta asyl på grunder som könsrelaterat våld, tvångsäktenskap eller könsstympning. Om de nya screening- och gränsförfarandena blir mer

standardiserade finns en risk att individuella och könsspecifika skyddsbehov inte uppmärksammas i tillräcklig omfattning. Detta kan försvaga rättssäkerheten för kvinnor och flickor och leda till att deras särskilda skyddsgrunder inte beaktas fullt ut i asylprövningen." Att förslagen kan underminera rättssäkerheten för kvinnor och flickor är en oro som Sveriges kristna råd delar.

Barns situation behöver belysas och beaktas i högre omfattning. I avsnitt 18.13 konstateras att "Sammantaget syftar förslagen till att stärka barns och ungdomars rättigheter, rättssäkerhet och möjligheter till utbildning och etablering inom ramen för EU:s gemensamma asylsystem. Samtidigt kan de korta tidsfristerna och tillfälliga arrangemangen vid gränsförfaranden innebära praktiska utmaningar för att fullt ut tillgodose barnets bästa och ungas långsiktiga etablering i samhället." Sveriges kristna råd delar bedömningen att de korta tidsfristerna och de tillfälliga arrangemangen vid gränsförfaranden kommer vara en stor utmaning, inte bara för barn och ungdomar, utan även för andra sårbara grupper, både vad gäller att upptäcka skyddsgrunder och att göra sig hörd i processen. Sveriges kristna råd föreslår därför att Sverige i högsta möjliga mån använder asylprocessen istället för gränsförfarandet i implementeringen av migrations- och asylpakten.

Kartlägg och förebygg risker i screeningprocessen

7.5 Screeningmyndigheter

På liknande sätt ser Sveriges kristna råd risker med den snabba screeningsprocess som föreslås. Som redan citerats från avsnitt 18.12 konstateras risker för jämställdheten i den screeningsprocessen, men risk att individuella och könsspecifika skyddsbehov inte uppmärksammas i tillräcklig omfattning. På samma sätt finns risker att exempelvis religiösa minoriteter eller personer med funktionshinder inte fullt ut uppmärksammas. Det handlar både om risker vad gäller att den egna utsattheten och risker i relation till att skyddsgrunder förbises. Risker behöver kartläggas och förebyggas.

Övervakningsmekanismen behöver ges tillräckliga resurser

7.11 Övervakningsmekanismen enligt Screeningförrordningen

Sveriges kristna råd har inga synpunkter kring vilket organ som i Sverige ska ansvara för övervakningsmekanismen av screeningsprocessen. Däremot är det viktigt att det organ som ges denna roll får tillräckliga resurser.

Utred och åtgärda risker för barn och jämställdhet i kollektiva boenden

11.4.4 Områdesbegränsning samt boende- och anmälningsskyldighet

Sveriges kristna råd påminner om synpunkter som framfördes på Mottagandelagen 2024:68, vilka kvarstår:

Sveriges kristna råd avstyrker närvarokontroll, anmälningsskyldighet och skyldighet att vistas inom ett begränsat geografiskt område för asylsökande och personer med avlägsnande beslut. Sveriges kristna råd anser att sådana begränsningar av en individs rörelsefrihet enbart bör införas efter individuella bedömningar av omständigheterna i det enskilda ärendet.

Sveriges kristna råd anser att människor ska ges tillstånd att utebli från närvarokontroll, anmälningsskyldighet eller områdesbegränsning för att kunna nyttja sin rätt att utöva sin religion tillsammans med andra, särskilt vid religiösa högtider. Undantag bör också ges för att säkerställa exempelvis anpassad skolgång för barn med särskilda behov.

Sveriges kristna råd uppmanar regeringen att ge i uppdrag till Barnombudsmannen och Migrationsverket att genomföra en utökad barnkonsekvensanalys som kartlägger hur barn på asylboende själva upplever sina behov och hur dessa kan mötas. Sveriges kristna råd anser, i likhet med flera andra aktörer, fortsatt att det inte är lämpligt att barnfamiljer och andra utsatta grupper bor på kollektiva asylboenden vare sig under asylprocessen eller återvändandeprocessen. Ska barnfamiljer vara skyldiga att bo på kollektiva asylboenden så vill Sveriges kristna råd understryka att boendemiljön måste var utformad med hänsyn till barns behov och rättigheter. Sveriges kristna råd efterfrågar därför en utökad barnkonsekvensanalys som kartlägger vilka behov barn som bor på asylboende själva upplever att de har och hur dessa kan mötas. Sveriges kristna råd uppmanar regeringen att ge ett sådant uppdrag till Barnombudsmannen och Migrationsverket.

I avsnitt 18.12 konstateras att mottagandeförhållandena kan påverka jämställdheten: "Längre vistelser i större mottagningscenter eller vid gräns ökar risken för utsatthet, trakasserier och våld mot kvinnor och flickor. Om tillgången till särskilda boendelösningar, vård och skydd inte säkerställs finns en risk för försämrad trygghet och ojämlika levnadsvillkor under asylprocessen. Bristande stöd och skydd kan i sin tur försvåra möjligheterna till etablering och full delaktighet i samhället, vilket motverkar målen om jämställdhet mellan kvinnor och män." Detta är mycket allvarliga konsekvenser som visar på de stora riskerna i det system som föreslås. Sveriges kristna råd *efterlyser* därför en grundlig genomlysning och åtgärdsplan vad gäller kollektiva asylboendes konsekvenser för barn och för jämställdhet.

Rätten till offentligt biträde behöver bevaras

Betänkandet hänvisar till Miniminivåutredningen och dess förslag om att avskaffa offentligt biträde i första instans. Hänsyn har inte tagits till remissinstansernas skarpa kritik avseende detta. Sveriges kristna råd *avstyrker* Miniminivåutredningens förslag om att begränsa tillgången till offentligt biträde och vill betona att det inte finns krav i den nya asylprocedurförordningen att anpassa nationell lagstiftning i denna del. Sveriges kristna råd *vill understryka vikten* av offentligt biträde för att säkerställa att asylsökande får förutsättningar till en effektiv och rättssäker process. Införandet av en timmes rättslig rådgivning kan inte tillgodose det behov av stöd som asylsökande har och kan inte möjliggöra en effektiv och rättssäker process. Särskilt oroande är konsekvenserna för sårbara grupper, däribland barn. Därtill medför kombinationen av det nya begreppet rättslig rådgivning som saknar tydlig definition och ambitionen att lägga sig på EU:s minimnivå betydande risker för att svensk rättstillämpning hamnar under minimnivån.

Civilsamhällets roll måste säkras

Sveriges kristna råd *vill betona vikten* av civilsamhällets roll för att stödja människor som söker internationellt skydd. Det handlar både om juridisk rådgivning och om psykosocialt stöd. Möjligheten att praktisera sin religion och att kunna möta en själasörjare är likaledes centralt. Det är av största vikt att civilsamhället möjliggörs access till de personer som berörs och själva önskar kontakt i alla delar av processen – screening, gränsförfarande, asylprocess, återvändande. Samtidigt finns behov av tydliggörande att asylsökande som söker rådgivning hos civilsamhällesorganisationer inte riskerar att drabbas negativt av detta. I Miniminivåutredningen som betänkandet refererar till avseende rätten till offentligt biträde finns det oklarheter avseende huruvida sådant stöd påverkar möjligheten att få ett offentligt biträde förordnat i överklagandeprocessen. Om offentligt biträde tas bort i första

instans blir civilsamhällets roll än viktigare för asylsökande och det nödvändigt att förtydliga att en sådan kontakt inte riskerar att medföra negativa konsekvenser för asylsökande.

Svårt att överblicka konsekvenser av många parallella lagstiftningsprocesser

Sveriges kristna råd *vill påpeka* att den omständigheten att det för närvarande pågår flera andra lagstiftningsprocesser som berör samma målgrupp som framlagda promemoria gör det svårt att överblicka och analysera vilka sammantagna konsekvenser förslagen kan få om de genomförs, något som även påtalats av experter knutna till de olika utredningarna.

Olyckligt med hänvisningar till betänkanden som inte är färdigbehandlade

Sveriges kristna råd *är kritiska till* att flertalet av de förslag som återfinns i betänkandet hänvisar till andra betänkanden som inte är färdigberedda, såsom förslag i Miniminivåutredningens delbetänkande och betänkandet Mottagandelagen - där remissinstanserna inkommit med kritik, vilken inte tas upp i betänkandet.

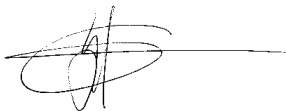
För kort svarstid

Sveriges kristna råd vill slutligen *framföra* att den korta remisstiden för denna omfattande promemoria är anmärkningsvärd och mycket olycklig. Detta berör den största förändringen av svensk migrationspolitik på över ett decennium och remissförfarandet hade varit värt att ge bättre förutsättningar.

Yttrandet från Asylrättscentrum

I övrigt ställer sig Sveriges kristna råd bakom *yttrandet från Asylrättscentrum* som i mycket fungerar som en central resurs för kyrkorna vad gäller juridisk expertis i flykting- och migrationsärenden.

För Sveriges kristna råd

Sofia Camnerin, generalsekreterare
Handläggare: **Kristina Hellqvist**

Sveriges kristna råd är en kristen paraplyorganisation med 27 medlemskyrkor och 3 observatörer. I dessa ryms bredden av olika kristna traditioner i vårt land. Med grund i kristen tro är kyrkorna i Sverige, liksom runt om i världen, engagerade i frågor som rör människors liv, värdighet och rättigheter.